

Poštovani novinari, predstavnici medija,

Drago mi je što se danas sretnemo da zajedno obeležimo kraj jedne uspešne godine za Centralnu banku Republike Kosova i za finansijski sistem zemlje, koji je svojim aktivnostima nastavio da bude veoma važan doprinos podrške razvoju i stabilnosti ekonomije zemlje.

Deo ovog uspeha je nesumnjivo efikasna komunikacija koju smo stalno održavali sa medijima. CBK je stalno posvećivala posebnu pažnju da bude transparentna prema javnosti, bude otvorena za medije za sva pitanja od javnog interesa. U cilju daljeg unapređenja naše saradnje, tokom ove godine organizovali smo i radionicu sa novinarima u kojoj smo imali priliku da zajedno razgovaramo o važnim temama vezane za rad CBK-a i finansijskog sistema Kosova. Štaviše, u cilju olakšavanja pristupu informacija za novinare, imenovali smo i portparola CBK-a koji je u velikoj meri olakšao komunikaciju između CBK-a i medija. Sve ovo pokazuje da nastavljamo sa poboljšanjem naše transparentnosti prema javnosti i da ostajemo posvećeni da nastavimo na ovaj način i ubuduće.

***

Sada, molim vas, dozvolite mi da vam predstavim jedan pregled događaja koji su okarakterisali ekonomiju zemlje i finansijski sistem tokom 2018. godine, na osnovu najnovijih dostupnih podataka.

***

Preliminarne procene ukazuju da ekonomija zemlje u 2018. godini je zabeležila stvarnu stopu rasta od oko 4%, uglavnom zbog rasta domaće potražnje, dok produbljivanje trgovinskog deficita je negativno uticalo na stopu rasta. Među faktorima koji su najznačajnije uticali na finansiranje ekonomskog rasta bili su

ubrzanje kreditnog rasta privatnog sektora, povećanje javnih rashoda kao i povećanje doznaka koje su do septembra iznosile 587,9 miliona evra, što je 6,1% više u poređenju na isti period prošle godine.

Slično tempu ekonomskog rasta, prema prognozama CBK-a, ekonomija Kosova očekuje se da će se nastaviti i u narednoj godini, jer stvarna stopa rasta se očekuje da bude oko 4,2%.

Što se tiče kretanja na opštem nivou cena, prosečna stopa inflacije na kraju 2018. godine očekuje se da bude oko 1%.

***

Aktivnost bankarskog sektora i tokom ove godine je okarakterisan sa rastom kreditiranja, poboljšanim uslovima za pristup privatnog sektora kreditima kao i daljoj jačanja stanja održivosti. Krediti bankarskog sektora iznosili su 2,7 milijardi evra u oktobru 2018. godine, što označava godišnji rast od 11,6%. Glavni izvor finansiranja aktivnosti bankarskog sektora i dalje su depoziti, čija je vrednost u ovom periodu iznosila 3,2 milijarde evra, što predstavlja godišnji rast od 6,9%.

Kamatne stope na kredite nastavile su da padaju na 6,6% od 6,8% koliko su bile u istom periodu prethodnog perioda, što ukazuje na neprekidno olakšavanje pristupa bankarskom finansiranju. Pokazatelji finansijskog zdravlja i dalje pokazuju visok nivo održivosti ovog sektora u svim aspektima. Posebno treba istaći veoma dobar kvalitet kreditnog portfolija sa stopom nenaplativih kredita od samo 2,7% u oktobru 2018. godine, što je označilo dalji pad u odnosu na prošlu godinu kada je bilo 3,6%.

***

Povoljna kretanja karakterisala su i druge sektore koji su sastavni deo finansijskog sistema. Vrednost imovine penzionog sektora u septembru 2018. godine dostigla je 1,76 milijardi evra, što označava godišnji rast od 11,2%. Povratak od investicija penzionih fondova je i dalje pozitivan, što ukazuje na rast vrednosti penzione štednje građana.

***

Sektor osiguranja nastavlja da povećava aktivnost osiguranja kao i da nadoknađuje štetu osiguranicima. Ukupna izračunata premija od osiguravajućih društava septembra 2018. godine iznosila je 69,1 milion evra, što predstavlja godišnji rast od 4,8%. S druge strane, vrednost isplaćenih šteta iznosi 31,5 miliona evra, što predstavlja godišnji rast od 8,2%. Povećanje naknade štete, osim povećanja broja polica osiguranja, odražava i odgovornije ponašanje osiguravajućih društava prema osiguranicima.

Sektor osiguranja je nastavio da ima pozitivne finansijske rezultate već drugu godinu zaredom, što predstavlja veoma važan razvoj za održivost ovog sektora.

***

Drugi važan sektor finansijskog sistema je sektor mikrofinansijskih institucija, koji nastavlja da ubrzava tempo kreditiranja, postajući sektor koji svaki dan sve više doprinosi povećanju konkurencije na kreditnom tržištu. Ukupna kreditna vrednost ovog sektora u oktobru 2018. dostigla je vrednost od 177,7 miliona evra, što predstavlja godišnji rast od 29,1%. Međutim, pad kamatne stope sa sadašnjeg prosečnog nivoa od 23,1% učinio bi da ovaj sektor bude još konkurentniji i sa većom ulogom u podršci ekonomiji zemlje.

***

Centralna banka Republike Kosovo sa svim svojim kapacitetima i dalje je nastavila da bude u funkciji pružanja podrške održivom razvoju finansijskog sistema, pružajući svu neophodnu infrastrukturu za podršku razvoju finansijskih institucija i istovremeno osigurati da njihova aktivnost obezbedi finansijsku stabilnost. Usklađivanje regulatornog okvira sa nedavnim međunarodnim kretanjima u ovoj oblasti, konkretnije u Evropskoj uniji i dalje je važan prioritet CBK-a i tokom ove godine, prilikom koje su izrađene razne uredbe koje unapređuju razne aspekte bankarske regulative kao što je Uredba o MSFI (Međunarodno izveštavanje finansijskog izveštavanja) 9 *Finansijski instrumenti* i Uredba o nenaplativim kreditima i restrukturiranju. Primena Uredbe MSFI 9 *Finansijski instrumenti* će ishoditi sa nižim rezervama za kreditne gubitke na nivou bankarskog sektora kao i smanjice troškove pripreme i revizije finansijskih izveštaja banaka, budući da banke će izveštavati samo prema okviru međunarodnog okvira finansijskog izveštavanja - IFRS. Uredba o nenaplativim kreditima i restrukturiranju će omogućiti primenu istih kriterija identifikacije nenaplativih kredita i restrukturiranja i u potpunom skladu je sa kriterijima koji se primenjuju u EU.

Poslednjih godina, CBK je povećala svoje napore i u funkciji zaštite prava potrošača finansijskih usluga, čime je direktno služila zaštiti javnog interesa. Ovi naponi vršeni bilo kroz programe finansijskog vaspitanja ili kroz korektivne mere prema finansijskim institucijama, nastaviće da se povećaju u narednim periodima.

Tokom godine koju ostavljamo iza sebe, osim unapređenja domaćih kapaciteta, CBK je bila veoma aktivna i u oblasti međunarodne saradnje, kojom prilikom bih želio da naglasim potpisivanje sporazuma o razumevanju sa Evropskom centralnom bankom, koji otvara put za povećanje saradnje sa ovom institucijom. Takođe, poseban značaj ima dobijanje međunarodnog koda LEI za Republiku

Kosovo, što omogućava Centralnoj banci Republike Kosova jednak tretman sa ostalim centralnim bankama u izvršavanju finansijskih transakcija.

Detaljnije izlaganje ekonomskih i finansijskih kretanja kao i aktivnosti CBK-a tokom 2018. godine možete naći u godišnjem izveštaju CBK-a, koji će biti objavljen u prvoj polovini naredne godine.

***

Pre nego što pređemo na vaša pitanja, želim da vas obavestim da CBK je nastavila i ove godine sa objavljivanjem konkursa, sada već tradicionalan za nagradu "Novi ekonomista", prilikom koje bih želeo da zahvalim i čestitam svim kandidatima za njihove radove koji su bili podneti u okviru ovog takmičenja. Ova aktivnost ima za cilj podsticaj istraživačke aktivnosti u oblasti ekonomije među mladim ljudima.

Na osnovu procene stručne komisije za procenu ovih radova, danas imam zadovoljstvo da objavljujem tri pobedničke radove ove nagrade, nadajući se da će ovo motivirati autore ovih radova i druge mlade ljude da nastave i unaprede i dalje njihov istraživački rad.

Prvo mesto pripada autoru **Jeton Zogjani** sa radom "**Efikasnost i uticaj bankarskih elektronskih usluga: dokaz sa Kosova**".

Drugo mesto pripada autorki **Venera Ratkoceri** sa radom "**Uticaj doznaka i stranih direktnih investicija na ekonomski rast: dokaz sa Albanije**".

Treće mesto pripada autoru **Bedri Hasanaj** sa radom "**Karakteristike ekonomskog rasta Kosova u poslednjoj deceniji**".

***

Na kraju, dozvolite mi da vas srdačno zahvaljujem na saradnji, profesionalizmu i korektnost koje ste pokazali u pokrivanju finansijskih i ekonomskih kretanja tokom ove godine i želim vam puno zdravlja, sreće i uspeha za vas i vaše porodice za 2018. godinu.

Sada očekujem vaša pitanja.